

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Várhegy

Utoljára módosítva: 2013-08-17 16:54:43

Megye: Veszprém

Községhatár: Sümeg

A terület kiterjedése: 8,1631 hektár

Védetté nyilvánítás év: 1957

GPS koordináták: 46.982624,17.282138

Felmérést végző személy(ek) neve: Balogh László

E-mail címe(k): smaragd60@gmail.com

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

A Sümeg közepén a Vár-hegy tetején magasodó vár már messziről látható, meghatározó tájképi elem. A Balaton-felvidéket Sümeggel összekötő 84-es sz. főút a várat keleti oldalról kerüli meg. A vár alatti nagy parkolóba a főútról balra besoroló sáv segíti a bekanyarodást.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): A vár egy kúp alakú alsó krétai korú mészkőhegy tetején áll a tengerszint fölött 270 méter magasságban, a város átlagosan 180-200 méteres tengerszint feletti magasságából kiemelkedve. Alaprajza sokszögű, észak-dél irányában elhúzódó, 125 méter hosszú és 80 méter szélességű, belsőtornyos lakóvár, meredek hegyoldallal körítve, az oldalra lenyúló „tarisznyavárral”. A várban rendszeresen várjátékokat és lovagi tornát rendeznek. A város közelében bronzkori leleteket tártak fel, kőbaltákat és urnákat találtak. A várostól délre, a Mogyorós-dombon őskori kovakőbányát fedeztek fel, ami ma védett terület és múzeum. A római korban is lakott terület volt, amit a feltárt katonai táborhely és lakóépületek bizonyítanak. A város területén háromhajós őskeresztény bazilika alapfalait tárták fel. A várat a tatárjárás után IV. Béla kezdte el építtetni, majd a veszprémi püspökök fejeztették be. Sümeget első alkalommal 1292-ben említi oklevél, 1318-ban pedig már a várról is említést tesznek. Jelentősége a mohácsi csata után nőtt meg, Fehérvár és Veszprém török kézre kerülésével Sümeg vára a Dunántúl egyik legfontosabb központjává vált. A várnak fontos szerepe volt a török megszállás alatt, mert a környék várai közül egyedül maradt magyar kézen. Veszprém török uralomra jutásával 1553-ban a püspökség ide költözött, és itt is maradt 1762-ig. 1605-től 50 évig itt őrizték Szent László hermáját. A várfalakat 1656-1658 között Széchényi György veszprémi püspök 1100 méter hosszú, bástyákkal megerősített kőfallal vetette körül, ennek egy része ma is látható. E falakon belül, a 18. század folyamán épült ki az ún. nemesi belváros. Keleti határát a Várhegy meredek oldala zárja. Központjában az 1649 után épített és 1724-1733 között jelentősen kibővített, Sárlos Boldogasszonynak szentelt, ferences kegytemplom (ahol több mint 60 csodálatos gyógyulás történt) és kolostor, valamint az 1748-1753 között Padányi Biró Márton veszprémi püspöki palota épületei állnak. A város utcái a Várhegy meredek oldalait fogják körül. A belvárostól keletre, a 16. század folyamán alakult ki az akkori jobbágyság városrésze, a Tokaj. Északi határában, a várba felvezető út lábánál áll a 18. században épített váristálló. A belvárostól nyugatra, a középkori alapokon fejlődő ún. Tizenhárom Város városrészben áll a plébániatemplom. 1700-ban a város nagy részét tűzvész pusztította el. A Rákóczi-szabadságharcban a vár és a város jelentős szerepet játszott, a kuruc katonaság központja volt, ezért az osztrákok 1713-ban felgyújtották, és nagy részét lerombolták, a többi kurucvárral együtt. 1907-ben a település elveszítette városi rangját és csak 1984-ben nyerte vissza. Ma jelentős szerepet játszik a Balaton-felvidék idegenforgalmában. (forrás: Wikipédia) Az egykor országos-, ma helyi jelentőségű védett rész a Vár-hegy meredek zömében fátlan oldala, mely helyenként sziklakibúvásokkal tarkított. Fás vegetáció csak a lankásabb déli, délkeleti és északkeleti oldalon közvetlen a lakott övezettől indulóan. Sajnos ennek zöme akác és bálványfa, kevés virágos kőrissel, molyhos tölgygel. Egy keskeny cserjesáv felhúzódik egész a vár alá ez főleg kökény, galagonya és vadrózsa. Szerencsére spontán ösvények alig járják be a meredek oldalt, így az erózió nyomai csak kevés helyen látható. Közvetlen a várfal melletti sziklakibúvásokon a bejáratnál kövirózsa, varjúháj és iriszek.

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

5 % Erdő

80 % Gyep

15 % Cserjés

% Vizes terület

% Egyéb

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):
H2 Felnyíló, mészkedvelő lejtő- és törmelékgyepek S6 Nem őshonos fafajok spontán állományai
M8 Száraz-félszáraz erdő- és cserjés szegélyek

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket):

Egyéb típus:

Jellemzőik, intenzitás:

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Nem

Egyéb típus:

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özönfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Kevés

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Nincs

Magas/kanadai aranyvessző: Nincs

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"): Kevés

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg):

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózathoz? - Nem

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Nem

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Nem

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? -

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Nem

Darabszám:

Állapotuk:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadettető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámmal kell megadni)

nem találtam

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

imádkozó sáska mezei pacsirta citrom sármány imádkozó sáska, zöld gyík, fürge gyík, seregély, kenderike, citrom sármány, mezei pacsirta, tövisszűrő gébics fekete rigó, énekes rigó, gerle vörös vércse, európai süni, közönséges denevér, korai denevér

5. Egyéb észrevétel

A Sümegi Várhegy 1992-ig országos jelentőségű védett terület volt. A 23/2007. (XI.28.) sz önkormányzati rendelet a 1530/45 -ös hrsz-t nevezi meg védettnek, kiterjedése: 8,1631 ha